

No
12

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ FASOR TÉLEN, 1910 KÖRÜL

„Fantáziáját e foghatatlan, illanó dolgok izgatták a legerősebben. Formái egymásba omlottak, parázsló színei fölött ezüstös vagy tompa aranszín füst terjengett.”

Bálint Aladár: Mednyánszky László

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Fasor télen, 1910 körül | Winter Alley, around 1910

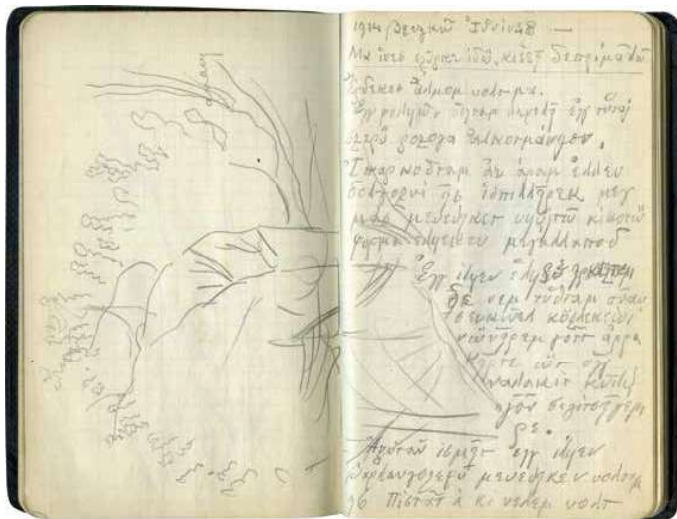
Olaj, vászon | Oil on canvas, 96 x 121,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Mednyánszky

PROVENIENCIA | PROVENANCE:
| egykor Dr. Görgényi Frigyes tulajdonában

AUKCIONÁLVA ÉS REPRODUKÁLVA | AUCTIONED AND REPRODUCED:
| BÁV 55. Művészeti képaució. Budapest, 1981. szeptember, 49. oldal, kat.: 113.

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:
| Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1913 Tavaszi Kiállítás. Műcsarnok, Budapest, kat.: 21. (Fasor, olaj, eladó)

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 37 975 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimate: 50 633 – 75 949 EUR

1. Mednyánszky László naplója

2. Wolfnerék újtráfarei villája
Wolfner család felvétele

3. A Wolfner-villa, Újtárfüred, 1910 körül
Wolfner család felvétele

4. Mednyánszky László Wolfnerék újtráfarei villájában, 1910 körül
Wolfner család felvétele

5. Mednyánszky László festés közben, Újtárfüreden, 1910 körül
Wolfner család felvétele

„FANTÁZIÁJÁT A FOGHATATLAN ILLANÓ DOLGOK IZGATTÁK”

„A századforduló magányos festőóriása, Mednyánszky László művei teszik teljesebbé aukciónk anyagát. A természet különböző hangulatait ábrázoló, varázslatosan szép képeiért ismét versenyezhet a Mednyánszkyt kedvelők köre” – olvasható a Bizományi Áruház Váltalat 1981. szeptemberi katalógusának ajánlójában. Az ekkor aukcióra került „varázslatosan szép” Mednyánszky-képek közül ez lehetett a legvarázslatosabb, mert egyedül ezt reprodukálták az árverés katalógusában. És valóban, ez tényleg az egyik legszebb Mednyánszky, amivel múzeumokon kívül találkozni lehetséges. Körülbelül két évtizeddel ezelőtt, egy neves hazai műgyűjtő mutatta nekem ezt a képet, amit akkor földre gyökerezett lábbal

gyönyörködve nézegethettem pár percig. Maradandó élmény volt, azzal a reménnyel, hogy valamikor még talán újra találkozhatok vele. Mostani felbuklásakor a kép hátoldalát is megvizsgálhattam, és újra lenyűgözött az a munkámmal járó és rendszeresen visszatérő tapasztalat, hogy mennyi történeti szempontból értékes és egyben érdekes információt hordoz egy-egy festmény a hátoldalán.

Mednyánszky e remekművének a hátoldalán található egy raglap, mely a „Köz- és Magángyűjteményekből Elhurcolt Művészeti Alkotások Ügyeinek Miniszteri Biztosa” címfeliratot viseli. Ezen kívül még a képre vonatkozó adatok és a „Linz” felirat érdemel fi-

gyelmet, mely egészen érdekes megvilágításba helyezi a kép sorsát. A Mednyánszky által 1910 körüli években alkotott festmény, nem sokkal elkészültét követően bemutatásra került a budapesti Műcsarnok egyik kiállításán. Sajnos nincs információ arra vonatkozóan, hogy ki vásárolta meg ekkor, hol és kik gyönyörködtek benne a születésétől a második világháborúig terjedő évtizedekben. A festményt sok más társával együtt a Magyarországot elfoglaló német csapatok rabolták és szállították el 1944-ben. A háború befejeztével a hatóságok a tulajdonviszonyokban bedílt anomáliákat is megpróbálták orvosolni, így a hazánkba elrabolt műkincsek felkutatására, leltározására és egykori tulajdonosaiknak való

szolgáltatására, 1946-ban létrehozták a fentebb említett biztosságot, melynek vezetője Jeszenszky Sándor (1886–1957) művészeti író, a Szinyei Merse Pál Társaság alapító tagja, állami tisztviselő lett egészen 1949-ig. A Jeszenszky-biztosságnak volt a feladata, hogy számba vegye a második világháború során elrabolt magyar műkincseket, úgy köz-, mint magángyűjteményi szempontból. A biztosság a budapesti Szépművészeti Múzeumban kapott helyet. A Mednyánszky-festmény hátoldalán feltűnő „Linz” bejegyzés az egyik legfontosabb nyom a kutatás számára. 1946-ban az osztrák hatóságok bejelentése nyomán derült ki, hogy magyar tulajdonú műtárgyak vannak a bécsi Néprajzi Múzeum őrzésében, valamint

Aschachban, Grieskirchenben és Linzben. Ezek a műtárgyak, melyek nem azonosak az úgynevezett „Aranyvonat” és „Ezüstvonat”, valamint „Műkincsvonat” elnevezést kapott szállítmányokkal, a dunai hajóúton jutottak ki az országból a háború vége felé. A műtárgyak – köztük Mednyánszky *Fasor télen* című alkotása – 1948. május 20-án érkeztek vissza Linzből. Jeszenszkyék feltehetően felkutatták a kép egykori tulajdonosait, vagy ők jelentkeztek a tulajdonukért, melyet az állam által szabott adó kifizetését követően vehettek ismét a jogos birtokukba. A festmény legközelebb harminchárom évvel később, a Bizományi Áruház aktuális árverésén bukkant fel, ahol egy neves műgyűjtő vásárolta meg.

Mednyánszky *Fasor télen* című olajfestménye, az alapjáraton is egyenletes és legmagasabb művészi színvonalat mutató életmű kimagaslóan gyönyörű darabja. Mednyánszky a természetet nem műtermi védettségéből, hanem minden ízében, évszakban és napszakban folyamatosan átélő, élvező és megtapasztaló művészként vált a hazai tájfestészet egyik leghitelesebb alkotójává. Életműve a magyar és szlovák festészet történetének összekötő kapcsa, s egyben európai szinten is kimagasló közös gyöngyszeme.

RUM ATTILA